

KAKTUS

1987

ÅRG. 22

NR. 3 - JULI

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, 8800 Viborg, tlf.: 06 69 93 41
Tryk: Hagsholm Bogtryk & Offset, 8834 Hammershøj

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 120 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ads.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, tlf. 01 51 66 06.
Næstformand: Torbjörn Haldammen, PL 2501, S-17090 Fjärdhundra, tlf. 0171-91574.
Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, tlf. 09 41 28 56.
Intern sekretær: Jytte Thybo, Oustrup Fiskeri, Ørre, DK-7400 Herning, tlf. 07 13 61 69.
Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre, tlf. 02 94 61 74.
Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Ove Gjeddesgade 6, 2.tv., DK-8200 Århus N
Bibliotekar:
Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., DK-2800 Århus N.

Redaktionsmedlemmer:

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.
Mats Nilsson, Torsvedsvägen 12, S-632 39 Eskilstuna.
Ulf Eliasson, Nämndemansvägen 1, S-430 91 Hönnö.
Georg A. Sydow, Etonvej 16, DK-2300 København S.

»Meddelelser«:

Hvis man ønsker noget optaget i »Meddelelser«, skal det sendes til Redaktøren senest 1. måned før udgivelsesmåneden.

Bibliotekarere:

Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2.tv., DK-7400 Herning, tlf. 07 12 32 82.
Laseric Arne, Box 106, S-430 63 Hindås, tlf. 0301-10632.

Æresmedlem:

Otto Forum Sørensen.

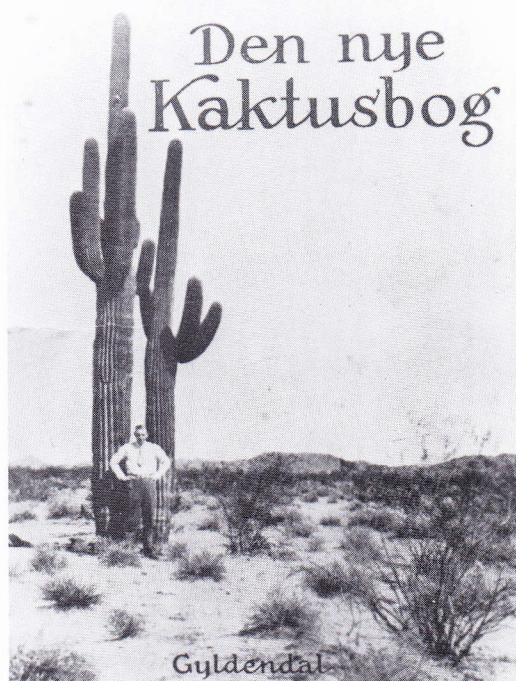
Netop i skrivende stund (juli) er det nogle af mine mest trofaste blomstrere, der skaber glæde i drivhuset. Her er det Parodia mutabilis.

Red.

Kaktusforskeren og Forfatteren Lensgreve F.M. Knuth

F. M. Knuth Knuthenborg

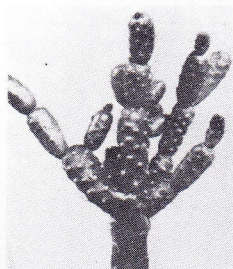

Under mit arbejde med indsamling af materiale vedrørende kaktusmotiver indenfor kunsten, fandt jeg til min store overraskelse et exlibris, tegnet af nu afdøde overdyrlæge William W. Petersen i Frederikssund, for F.M. Knuth. Som det fremgår af motivet, forestiller det en blomstrende Epiphyllum, hvor initialerne F.M.K. tydeligt indgår i plantens opbygning. Det originale exlibris befinder sig i direktør Helmer Fogedgaard's samling, og hr. Fogedgaard har været mig behjælpelig i besvarelsen af mange spørgsmål. F.M. Knuth blev født i 1904 og blev student i 1922. Han studerede landbrug i Sovjetunionen i 1923 og siden praktisk skovbrug i Danmark, samt kaktusdyrkning.

Efter at have forsket lidt i hans liv og levned, kan jeg kun beklage, at det ikke er blevet mig forundt at træffe denne personlighed. Vor verdensberømte kaktusforsker hører til de enere, der desværre kun fødes een af hvert århundrede. Desværre er meget materiale, blandt andet fotos og notater, fra perioden 1920-

35, ikke til at fremskaffe. Grev F.M. Knuth's søn, Adam W. Knuth, mindes med glæde den store samling af kaktus i hans barndomshave. Samlingen blev som bekendt opløst i årene 1956-58, hvor den blev delt mellem Københavns Zoologiske have og Zürich's Botaniske have. På Knuthenborg befinder sig idag kun de bøger faderen skrev.

I årene 1921-23 udgav F.M. Knuth, Nordisk Kaktus Tidsskrift, det første af sin art i Skandinavien. I 1928 udkom Kaktusbogen, hvori den nye kaktus-nomenklatur for første gang indførtes i dansk faglitteratur. I samme tidsrum udgav Knuth en række salgskataloger, der udviste et forbavsende antal arter. Disse kataloger er absolut sjældenheder. 1930 udkom »Den nye Kaktusbog«, der iøvrigt blev oversat til svensk. Men højdepunktet blev dog »Kaktus-ABC«, der udkom i 1935, i et oplag af 3000 eksemplarer. Denne bog blev til i samarbejde med en anden berømt, nemlig den tyske kaktusforsker Curt Backeberg. I mit arkiv har jeg den første annoncering for denne bog,

CURT BACKEBERG og F. M. KNUTH

KAKTUS-ABC

Har De nogensinde tænkt over, hvor Deres Kaktus stammer fra? Ved De, hvad det er for Kaktus, De har i Deres Stue? Er De klar over, hvordan de skal dyrkes?

Har De nogen Interesse i at faa Svar paa disse Spørgsmaal, saa kommer denne Bog Dem til Hjælp. Det er en Bog, der udvider Kendskabet til en af vor Jords sælsomste Plantefamilier. Alle eksisterende 1763 Kaktusarter opføres paa det Sted, hvor de hører hjemme, og der findes grundige Beskrivelser af 1055 Arter, hvoraf de 98 beskrives for første Gang.

Bogen, der er smukt illustreret med omkring 150 Fotografier og Tegninger, er laade for Fagfolk og Amatører. Den er skrevet af to af de fineste Ekspertter indenfor dette Omraade.

Kr. 16,50, indb. 21,00

Gyldendal

venner hold jer fast, kun kr. 16,50. Sikke tider for en Cactoman.

For år tilbage omtalte jeg oprettelsen af Dansk Kaktus Selskab i 1932, men mig bekendt udkom der aldrig noget tidsskrift. I mellemtiden har jeg fundet fremt til, at Grev F.M. Knuth var formand for dette nystiftede selskab, der havde hovedsæde i København.

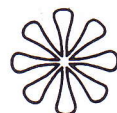
Desværre er alt for meget gået tabt, der burde være bevaret for eftertiden som et stykke Dansk kulturhistorie, så skulle der blandt vore læsere være nogle der sidder inde med oplysninger, i form af breve, fotos, prislister, kataloger, fra denne periode, ville jeg, og sikkert mange af vore læsere være taknemmelige for at disse blev bragt frem i lyset, så vi en dag kunne få skrevet de Nordiske Kaktusselskaber's historie inden det er for sent.

Georg A. Sydow.

Fogedgaard H. Skriftlige medd. 1987.

Knuth Adam W. Skriftlige medd.

Fotos og andre Kilder, eget arkiv.

DANSK KAKTUS-SELSKABET

STIFTET 1932

Selskabet

arbejder for Udbredelse af Kendskab til Kaktus og deres Dyrkning,

afholder Medlemsmøder fra September til Maj.

foretager gratis Udlaan til Medlemmerne af tysk og engelsk Kaktuslitteratur,

abonnerer paa Kaktus-Tidsskrifter til Cirkulation i Læse kredse,

udgiver, naar Medlemstallet er stort nok, et dansk Kaktus-Tidsskrift,

Aarskontingent kun Kr. 6.00.

Til De være med, skriv da til:

DANSK KAKTUS-SELSKABET

BISPEBJERGVEJ. KØBENHAVN N

Vad du behöver

Det du behöver för din hobby kan vara en vass kniv. Vassare än en skalpell kun du knappast tänka dig. Det tunna bladet är monterat på ett smidigt skaft, som gör att det är lätt att komma åt t.ex. att skära loss ett skott eller preparera för ympning. Du får två stycken (2 olika bladformer) för endast 12,-. Portot ingår i priset. Sätt in beloppet på mitt postgiro 473 87 16-2 och ange på talongen »skalpell« så kommer ett par omgående.

Du behöver säkert krukor. Jag har fyrkantiga, svarta i hållbar plast.

Lägsta antal, storlek och pris har du här:

12 st. 7 x 7 x 7 cm 5,- kr.

10 st. 9 x 9 x 10 cm 5,- kr.

10 st. 11 x 11 x 12 cm 10,- kr.

Till priset kommer förstås sedvanligt paketporto. Jag skickar endast inom landet.

Har du vägar förbi Hindås, så titta gärna in. Det finns kanske annat som jag kan locka dig med. Leca brukar jag ha till självkostnadspris.

Larseric Arne, Box 106, 430 63 Hindås.

Adress: Haråsvägen (begär kartskiss), som visar hur du enklast finner vägen hit).

FORVENTNINGENS GLÆDER!

Under en spadseretur forsommeren '86, sidst i maj måned, kom jeg forbi en blomsterforretning. Som planteelsker standser man naturligvis lige op for at studere, om der skulle være noget af interesse og hvad måtte mit øje skue: I vinduet stod en podet *Gymnocalycium* med 4 små knopper, der sad og blinke- kede til mig. Jeg kunne simpelthen ikke modstå fri- stelsen til at købe planten. Jeg bar den forsigtigt hjem, for der at studere den nærmere.

Min interesse for slægten *Gymnocalycium* skyldes bl.a. pladsmangel. Da jeg bor i lejlighed, kniber det jo noget med pladsen i vindueskarmene og da de fleste *Gymnoer* jo ikke bliver så store igen, er det nærlig- gende at »slå sig på« netop denne slægt, og interessen for dem bliver ikke mindre med tiden, tværtimod.

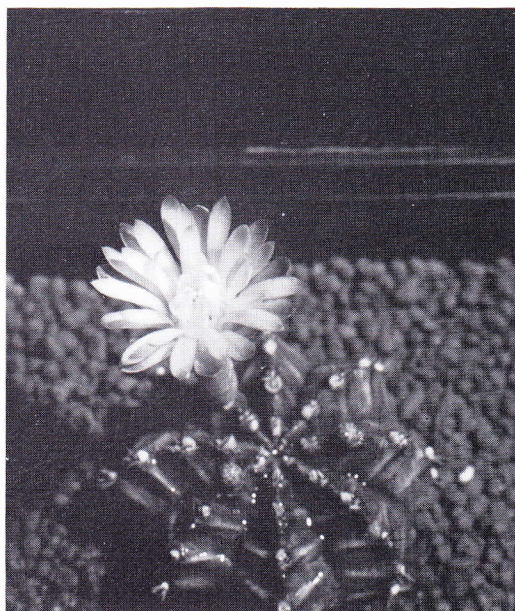
Som forholdsvis nybagt kaktusdyrker (jeg startede i 1984) vidste jeg kun, at det var en *Gymnocalycium*, men hvilken vidste jeg ikke. Det håbede jeg at blom- sterne ville fortælle mig senere på sommeren. Men det skulle gå helt anderledes end forventet.

Plantelegemet var olivengrønt med rødlige schatte- ringer samt 8 helt fantastisk symmetriske kamfor- mede ribber med 4-6 torne og blomsterknopperne rosafarvede.

Podeunderlaget, som *Gymnoen* var sat på, blev taget op af potten, kontrolleret for rodslus og uden at for- styrre rodsystemet for meget, satte jeg den i en større potte med frisk jord omkring. Den blev sat i vinduet i håb om, atder snart ville ske noget spændende med blomsterknopperne.

Der gik nogen tid, hvor der ikke rigtig skete noget, men så begyndte 3 af de 4 knopper at vokse. Stor var forventningens glæde, hvordan ville blomsterne komme til at se ud? Jeg douchede dem hver morgen inden jeg tog på arbejde og om aftenen, når jeg kom hjem. Jeg plejede og passede dem lige til den dag jeg skulle rejse på ferie med min familie i 14 dage. Blom- sterknopperne var da blevet ca 3,5 cm og jeg var klar over, at det ikke kunne vare længe, inden de sprang ud. Det var med vemod, jeg vinkede farvel til mine 3 blomsterknopper, for jeg vidste inderst inde, at jeg ikke ville få dem at se udsprungne, men jeg håbede at den 4. knop forbarmede sig over mig, når jeg kom hjem igen.

Efter 14 dages pragtfuld ferie i Spanien, solbrun og fyldt med dejlige minder, blev jeg noget skuffet, da jeg så min *Gymno*. De 3 store knopper var visnet og den 4. knop var også visnet og vi var næsten i august måned, så det blev ikke det år, jeg fik en blomst at se. -Lidt oprejsning fik jeg dog, da det noget senere vist sig, at 3 nye knopper var på vej, men da var somme-

ren på hæld og overvintring af knopperne troede jeg ikke på, men -.

November måned er tiden hvor »tusserne« skal have hvile og lav temperatur. Jeg har et lille kammer, hvor jeg har mine »tusser« stående om vinteren i en tem- peratur på ca. 10 grader hele vinteren igennem og der anbragte jeg min *Gymno* i håb om, at de 3 knopper ville klare de kommende mørke måneder indtil for- året.

Knopperne klarede det ganske fint, men i januar '87 skete der noget mærkeligt. Podeunderlaget fik nogle rustfarvede pletter uden på og de bredte sig og blev større og større og underlaget skrumpede enormt ind. Hvad dette skyldtes, ved jeg i skrivende stund ikke, men ét stod helt klart, *Gymnoen* måtte befries fra det syge podeunderlag for at undgå evt. smitte fra podeunderlaget. Hvis man kan forestille sig et stødt æble hvor frugtkødet er brunt der hvor det er stødt, ligeså var podeunderlagets farve under de rustfarve- de pletter, men til al held havde det ikke bredt sig op i selve *Gymnocalycium*'en. Jeg fik skåret *Gymnoen* fri og lagde den til »tørre« i stuen. Fra pålidelig kilde havde jeg hørt, at *Gymnoer* uden rod kunne være op til et helt år om at danne disse rødder, men blomstre alligevel.

Jeg gjorde så følgende i håb om at redde den:

I bunden af en plasticbakke blev anbragt et lag vat, som blev mættet med vand. Ovenpå lagde jeg et lag leca-grus. Efter 1 uges tørring af *Gymnoen* pudrede jeg den med *floramon* B 2% og satte den oven på leca-gruset. En plastlåg (magen til bakken) med luft-hul blev lagt over for at skabe fugtig luft omkring planten, hvilket skulle kunne fremme roddannelse. Varme *nedenfra* havde jeg ingen mulighed for at give den, men i stedet gjorde jeg det modsatte, nemlig at give den varme og lys ovenfra.

Hos installatøren købte jeg en 40 *Neodym LITE*-pære beregnet til planter, anbragte den i en arkitekt-lampe og sænkede den ned over »drivhuset«. Nede i plastbakken havde jeg anbragt en lille termometer, hvor jeg kunne aflæse temperaturen. Ved at hæve og sænke lampen kunne jeg regulere temperaturen. Ved 26 grader lod jeg lampen brænde om dagen og slukke den om natten.

Resultatet udeblev absolut ikke, tværtimod:

Efter 1 uge begyndte den ene blomsterknop at vokse. Efter 14 dage, hvor knoppen stadig voksede, kunne jeg ikke »dy mig« længere. Jeg løftede *Gymnoen* op for at se, hvordan det stod til under planten. Jeg havde nær tabt den ud af hånden, da jeg fik øje på rødderne. Minsanten om den ikke både satte blomst og rødder på en og samme gang. Skyndsomst satte jeg den forsigtigt på plads igen, så udviklingen kunne fortsætte.

Billedet, som jeg har taget af planten, taler jo sit tydelige sprog om udviklingen herefter. En pragtfuld rosa blomst, som stod i 7 dage i marts måned. Rødderne håber jeg vil udvikle sig yderligere i sommerens løb sammen med resten af blomsterknopperne, som står på spring for at glæde sine omgivelser.

Nu var min nysgerrighed omkring plantens navn så stor, at jeg simpelthen måtte vide besked. Jeg søgte med lys og lygte efter navnet og langt om længe efter biblioteksbesøg m.m. fandt jeg navnet *G. mihanovichii*. Men gavtyven har vist sig at være en *G. mihanovichii* var. *friedrichii*.

John Jensen,
Peter Bangsvej 114, 2000 KBHN. F.

Bytning af frøplanter

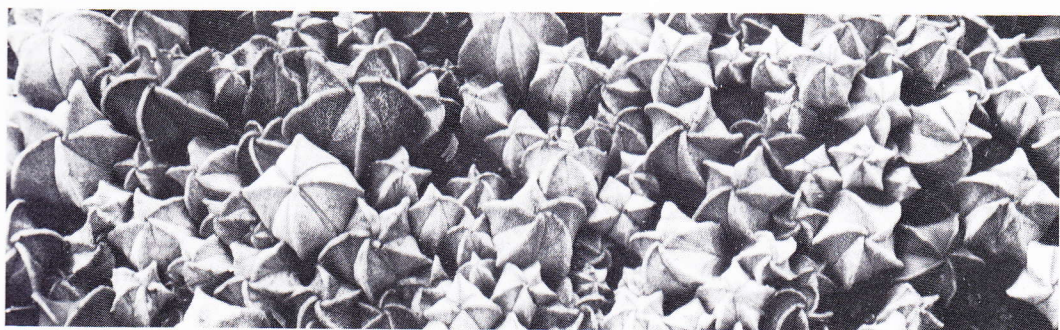
Har du nogle overskydende frøplanter? Hvis svaret er: »Ja«, så er der nok en anden, som er interesseret i at bytte med dig. Måske har du netop den plante, som andre har ledt forgæves efter eller sået forgæves. Jeg prøver at formidle kontakt mellem medlemmer, som er interesserede i at bytte frøplanter og stiklinger.

For at være med skal du sende mig tre frimærker (gerne udenlandske) til delvis dækning af mine udgifter. Hvis du også sender mig en liste over de planter, du ønsker afsat, vil jeg mangfoldiggøre listen og sende dem ud. På den måde spares en del porto. Din liste må være mig i hænde: *senest den 1. april 1988*, da jeg regner med at udsende navnelisten midt i april. Alle modtager således navnelisten, lister over tilbudte planter og en kortfattet vejledning i forsendelse af frøplanter. De, som bytter planter, må selv aftale de nærmere betingelser. Jeg formidler blot kontakten. Jeg kender en, som tager til Norge engang i løbet af sommeren hvert år. Via ham kan der sendes små pakker med frøplanter til medlemmerne i Norge.

Indtil nu har jeg modtaget 6 svar. Der er 3 fra Danmark, 2 fra Sverige og 1 fra Norge. De har alle modtaget navnelisten, listerne med bytteplanter og vejledningen.

Jeg håber, at der er flere med overskudsplanter og stiklinger, som vil være med. Det er en nem og billig måde at skaffe sig planter på. Især for den, som ikke er med i en lokalkreds.

Henning Pedersen,
Houkærvejen 4, 2. sal, 8800 Viborg.

Vi præsenterer...

Gymnocalycium spegazzini Br. & R.

Gymnocalycium spegazzini Br. & R. The Cact. 111, 155, 1922. (Navngivet efter Dr. Carlos Spegazzini, La Plata, Argentina, som fandt arten).

Førstebeskrivelse:

Echinocactus loricatus Speg., Cact. Plat. Tent., 502, 1905, non Poselger (1853). *Gymnocalycium loricatum* Speg., Nuev. Not. Cactol., 60, 1925.

Plantebeskrivelse:

Legemet: fladtrykt kugleformet, 6-12 cm højt, 14 cm i diameter, grågrønt til brunligt, vækstpunktet noget nedsunket og dækket af lyst, grågult uld.

Ribber: 10-15, brede og flade, ved vækstpunktet 6-7 mm høje, ved basis betydeligt bredere og fladere, mellem areolerne noget furede, ved basis krympet i folder, og under areolerne har de en svagt fremstående »hage«.

Areoler: med en afstand af 6-20 mm, ellipseformede, cirka 10 mm lange og 6 mm brede, i begyndelsen med hvidlig til gullig uld, med alderen bliver areolerne grå eller nøgne.

Randtorne: 5-7, peger skråt nedad, bøjede og tilliggende, dolkeformede, stive, stikkende, de yderste er de længste og op til 5,5 cm lange, i nyvækst med »rim«, brunlige med mørkere spidser, farven bliver med alderen gråbrun til lysbrun.

Midtertorne: manglende.

Blomster: fra areoler nær vækstpunktet, 6-7 cm lange og 5 cm brede, frøgemmet og støvfanget i alt 3 cm lange.

Frugten: rund, slank, cirka 1 1/2 cm lang, for oven 6 mm bred, udvendigt mat lysoliven, med brede, kanede, næsten halvmåneformede, mørktplettede skæl.

Blomsterbunden: 2,2 cm lang, farve som frugten.

Kronblade: cirka 3 cm lange, 5-7 mm brede, spatelformede, udvendigt næsten hvide med oliven midterstribe, indvendigt hvide (svagt lyserøde) med lyserødt svælg.

Støvdragere: lyserøde, bøjede mod midten.

Støvnapper: smudsigt lysgule.

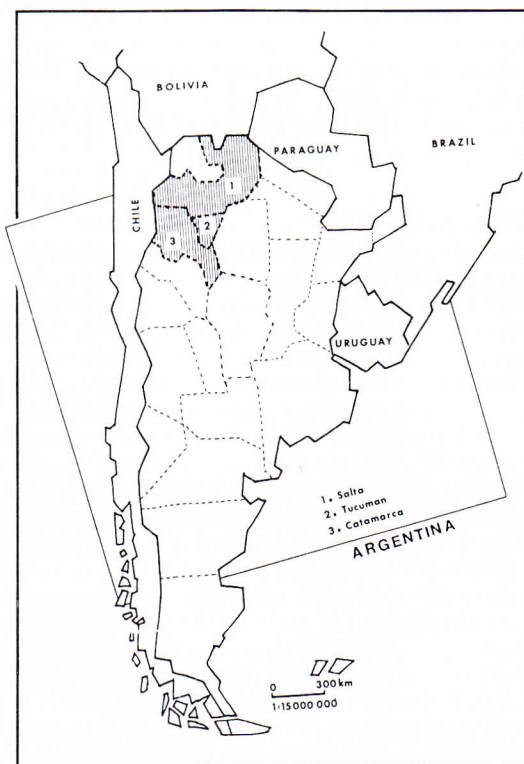
Giffel: cirka 13 mm lang, hvidligt gul til pink, meget kortere end de længste støvdragere.

Frø: rundt hueformede, knap 1 mm i diameter, hilum ovalt, mørkebrune til sorte, med en fint vortet overflade.

Voksested:

Det nordlige Argentina i provinsen Salta at Vina (fig. 1).

Udvikling: Udviklingslæren eller evolutionsteorien (Darwin) er en teori, der går ud på at arterne, er i en stadig udvikling fra primitive til højere former. Vi har at gøre med en art, som i høj grad er præget af en sådan udvikling, idet den omfatter adskillige former, som er tilpasset specielle voksesteder. Det er derfor besværligt, for ikke at sige umuligt, at få en repræsentant for arten til at passe nøjagtigt med omstående beskrivelse. Det er ikke rimeligt at give selv ekstreme former status som varianter, fordi grænserne mellem de forskellige former er meget flydende. Sagt på en anden måde: det er en særdeles varierende art, hvor de forskellige former gradvist flyder over i hinanden. I løbet af årene er arten indsamlet og sendt til Europa gentagne gange. Her er forskelligt udseende eksemplarer blevet holdt adskilt, da de formodedes at være forskellige. Denne adskillelse i kulturen gennem årtier har (utilsigtet, men forkert) ført til ensartede racer: populationer med træk, der er nedarvet kon-

(Fig. 1).

stant til efterkommerne (og ikke som på voksestedet mikset med arveegenskaber fra naboformer. O.A.). Disse ensartede former bør udelukkes i seriøse studier, fordi de kun vil føre til falske konklusioner. Hvis du godt kan lide *G. spegazzinii*, og hvis det betyder noget for dig at bevare denne smukke art, vil det være tilrådeligt at krydsbestøve så mange former som muligt, for at opnå et varieret udseende på planten.

3 vidunderlige arter, nemlig *G. spegazzinii*, *G. cardenasianum* og *G. bayrianum* ligner hinanden meget, men de må alligevel ikke forveksles. Forskellene er klare, og bortset fra de morfologiske uligheder er findestederne også klart adskilte. Mest diskuteret og bedst kendt er *G. spegazzinii*. Man har kendt den siden 1905 som *Echinocactus loricatus*. Dette navn var imidlertid allerede brugt, og derfor ændrede Britton og Rose navnet til *G. spegazzinii* i 1922. Det drejer sig jo om en meget variabel art med en usammenhængende udbredelse over 300 km. Fra det sydligste findested i 2800 meters højde ved Mine Capillitas til Quebrada de Toro længst mod nord bredende sig over grænserne mellem provinserne Salta, Tucuman og Catamarca.

Når man tager udbredelsesområdets størrelse og højdeforskellene (1500-3000 m) i betragtning, er det forståeligt, at der kan være så stor forskel på planternes udseende. Tornene kan for eksempel variere i antal fra 3-5-7-9-11. Deres længde er mellem 10 og 30 mm, og deres farve varierer mellem hvid, rosa, rødbrun, begsort eller 2-farvet! Legemet kan være grønt, gråblåt eller brunt, og blomsterne varierer også hvad angår farve længde og form. Det er i sandhed en genetisk meget ustabil art!

Voksested:

Her vil jeg gerne referere til Piltz, som har gennemrejst området flere gange og registreret populationens findesteder nøjagtigt (se kortet fig. 2). Der er to nordlige populationer: mod øst ved Quebr. de Toro og mod vest ved Payogasta/La Poma i Campos i Valle Calchaguies i 2400 meters højde.

Populationen omkring Portrero er en mellemform mellem populationerne i Quebr. de Toro og Quebr. de Capillas. Afstanden herfra til Amblayo er ganske vist lang, men den kan muligvis betragtes som forbindelsen til de sydlige former. Hvor de to floder, der løber i Valle Amblayo og i Valle Calchaquí, løber sammen, har vi det næste findested: La Punilla. Den største udbredelse har vi omkring Rio Sta. Maria over en strækning på 100 km, hvor bjergkæden Campo Arenal på 3600 m forhindrer sydligere udbredelse. Centeret er mellem Cafayate og Capillitas, hvor der er talrige former på afvekslende voksesteder.

Piltz underbygger mine ovenstående udtalelser: »En dominerende form kunne ikke findes, da formerne gradvist flød over i hinanden«.

Klassificering:

Hvis vi følger Schütz's system finder vi *G. spegazzinii* i gruppen med små, sorte frø: Microsemineum i sektion Loricata. Tilhængere af Buxbaums system placerer den i Sagliones. I denne serie finder vi også *G. armatum*, *G. bayrianum*, *G. cardenasianum*, *G. pugionacanthum*, *G. saglionis* (syn. *Brachycalycium tilcarensis*).

Synonymer:

G. spegazzinii v. *horizontalonium* Fric n.n. (se Backeberg, das Kakteenlexikon 1965, p. 174).

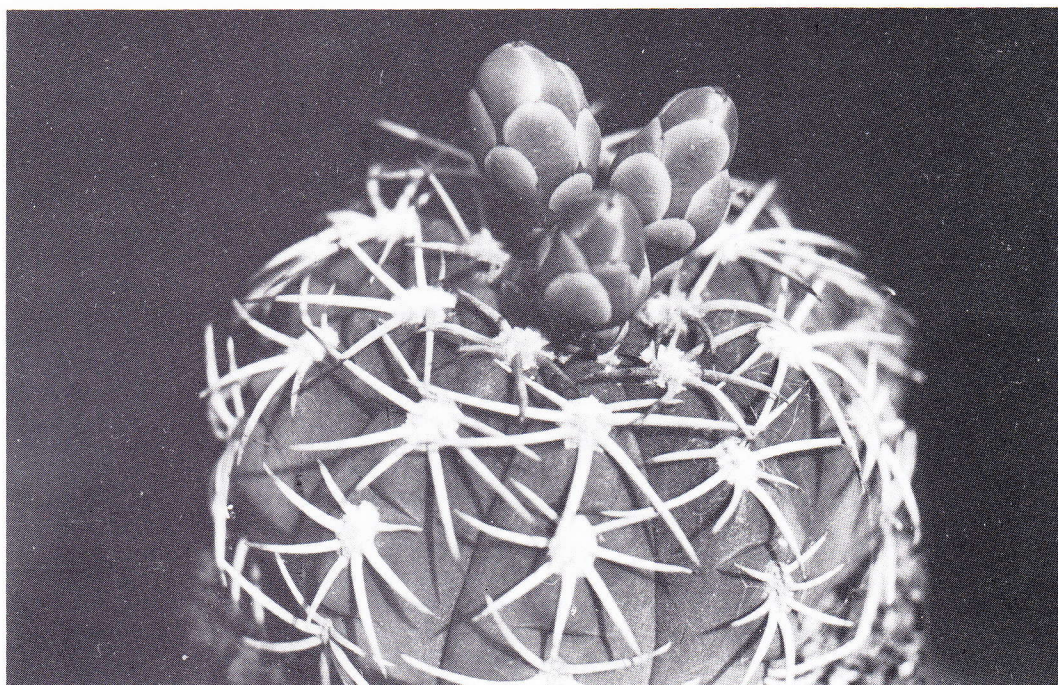
G. spegazzinii v. *major* Backeberg (Backeberg i C. & S.J. (U.S.) 1951, p. 88 (*G. loricatum* v. *cachense* Backeberg i Backeberg/Knuth Kaktus-ABC, 1935, p. 296).

Backebergs v. *major* er uacceptabel på grund af de mange former i naturen. Den skulle adskille sig ved kraftig vækst og kraftigere tornedragt, men den passer ind i den generelle beskrivelse.

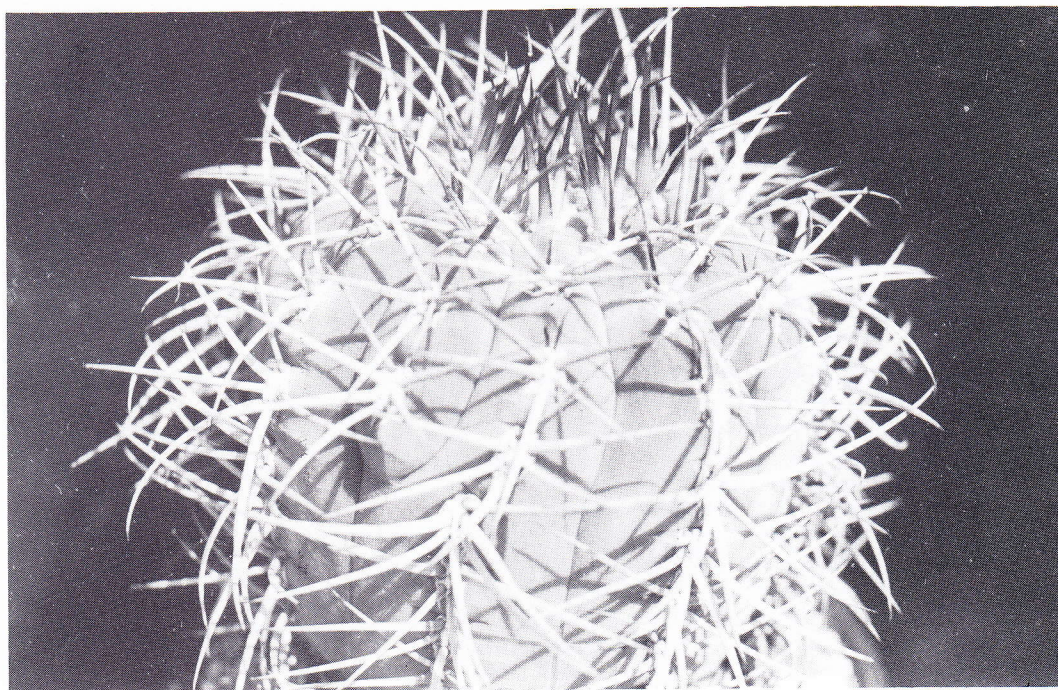
Det samme kan siges om Fric's v. *horizontalonium* (ugyldig beskrivelse), som Valniczek foreslog skulle have variantstatus. Den skulle være mindre, med fladere ribber, brun legemsfarve, uldent vækstpunkt og kortere, bøjede torne. Dette er sikkert rigtigt, men også den beskrivelse passer ind i artsbeskrivelsen.

(Fig. 2).

G. bayrianum (Foto: C. Wolters).

G. cardenasianum (Foto: C. Wolters).

Feltnumre:

Her følger en liste over feltnumre på *G. spegazzinii*, som den er registreret i naturen af forskellige samlere: Lau 451: Amaicha del Valle i 2500 meters højde. En loricatusform med længere, tyndere og nedadrettede, tilliggende torne (indtil 9 per areol).

Lau 451a/452: Quilmes mellem Catamarca og Cordoba i Salinas Grandes ved 469 km-stenen. Ligner typen mere med kortere tykkere torn. Det samme gælder blomsterne, der er hvide eller lyserøde med purpur svælg.

JL 23 :El Humbre i 1800 meters højde (samlet af en af mine venner: J. Lambert).

JL 26 :Cachi i 2500 meters højde.

P 43 :Salta: Serra de Quilmes (samlet af Piltz).

P 43a :do.

P 43b :Tucuman: Amaicha i 2300 meters højde.

P 43c :Catamarca: Capillitas, 2800 m.

P 43d :Salta: Quebrada de Cafayate, 1600 m.

KK 1034:Salta (K. Knize).

WO 15 :Salta, 2000 m. (W. Knoll).

WO 42 :Salta, 3000 m.

WO 43 : - -

B 34 :Salta (samlet af Borth).

DV 62 :Amblayo? (Dirk v. Vliet).

FR 33 :Amblayo (F. Ritter).

R 3 :Salta: Quebrada de Toro (samlet fra Cachi til Amblayo (Rausch).

Britton & Rose: La Viña.

Backeberg: Salta, Cafayate, Valle de Lerma.

besværlig at dyrke eller at fremavle (kun muligt fra frø), skønt den gror langsomt. Ligesom alle de andre arter i slægten elsker den frisk luft, rigelig vanding og et lyst sommerophold (gerne under åben himmel). Køl og tør overvintring med temperaturer ned til 5°C er opskriften på succesrig dyrkning af denne art, af evig æstetisk værdi.

Literatur:

1. *Gymnocalycium spegazzinii* i Krainz X.
2. »Schwierigkeiten der Artdiagnose bei variablen formen erläutert an Importpflanzen von *Gymnocalycium spegazzinii*«, G. Frank i Kuas 15, 1964, p. 116/118.
3. »Beitrag zur Kenntnis der Variabilität und Verbreitung von *Gymnocalycium spegazzinii* in Nordargentinien«, Piltz i Kuas, 1977.
4. »*Gymnocalycium spegazzinii*«, Valnicek i Kaktusy, 1965.
5. »Gymnocalycien aus der Gattung Microseminum, Sektion Loricata Schutz«, R. Slaba i Kaktusy, 1983, p. 126-134.
6. Backeberg i »Die Cactaceae III«, 1959, p. 1747. Backeberg i »Das Kaktuslexikon«, 1965, p. 174.
7. »A commentary upon the *Gymnocalyciums* from A. Lau (part 2)«, Donald i Nat. Cact. & S.J., vol. 27 (1), 9, 1972.
8. »The Tillcastrip«, R. Rawe i C. & S.J. (U.S.), vol. XLVI (1), 1974, p. 30-40.

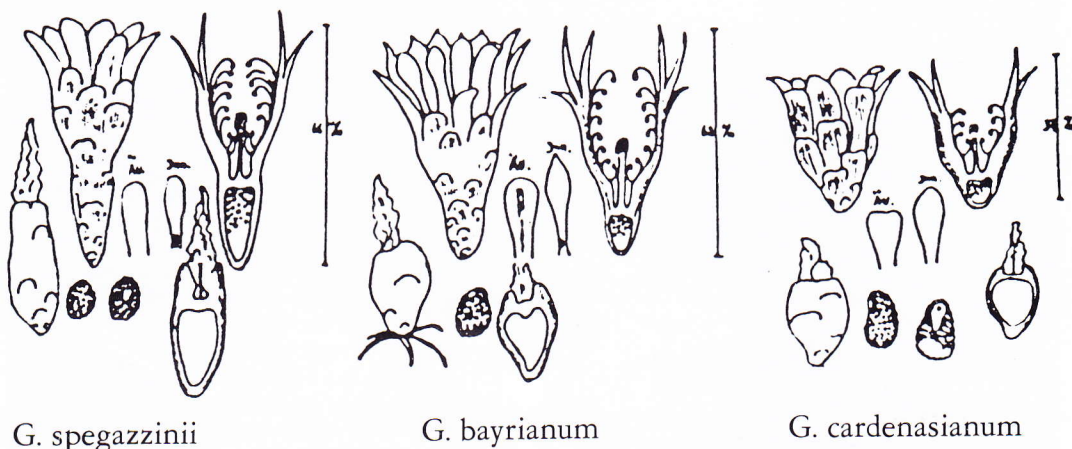
Carla Wolters,

V. Horneplein 1, NL-6019 BW Wessem.

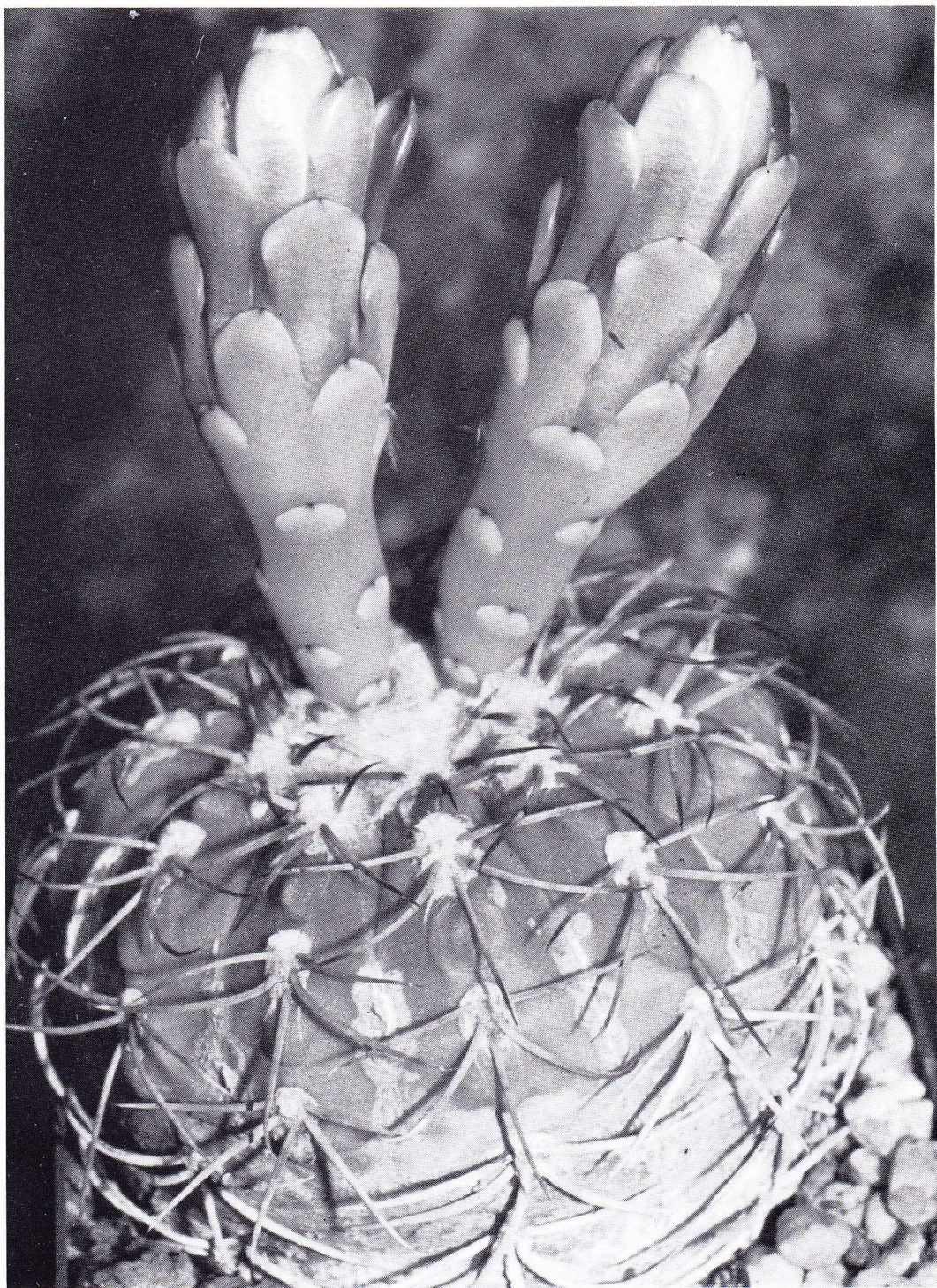
(Oversættelse Erik H.)

Kultur:

Denne fine og smukke art fortjener at blive dyrket i større antal, end den bliver nu. Den er ikke spor

Sammenligning af blomster hos de 3 beslægtede arter.

G. spegazzinii (Foto: D. Metzling).

Gymnocalycium spegazzinii

Washingtonkonventionen - plantesundhedsbestemmelser

Ønsker man at hjemtage kaktusplanter fra udlandet, skal man være opmærksom på såvel Washingtonkonventionen, som plantesundhedslovgivning.

Washingtonkonventionen

Uanset fra hvilket land man ønsker at hjemtage kaktus, og uanset om planterne er indsamlet i naturen eller dyrket i et gartneri, gælder Washingtonkonventionens bestemmelser. Dette betyder, at for lovligt at indføre kaktusplanter til Danmark skal man have en udførselstilladelse eller et dokument udstedt af en offentlig myndighed, hvori det bekræftes at planterne er "kunstigt formeret".

Disse bestemmelser gælder også, selv om man kun har en enkelt kaktus med i sin håndbagage fra udenlandsrejsen.

Plantesundhedsbestemmelser

Udover Washingtonkonventionen skal man være opmærksom på følgende plantesundhedsbestemmelser. Generelt kræves at planter, der indføres til Danmark skal være ledsaget af et plantesundhedscertifikat udstedt af plantesundhedsmyndighederne i afsenderlandet.

Undtaget fra denne bestemmelse om plantesundhedscertifikat er dog mindre mængder planter, som man har med i sin håndbagage. Der må højst være tale om 2 kg og planterne skal stamme fra EF-lande eller de nordiske lande.

Altid Washingtonkonventionspapirer

Afslutningsvis skal det understreges, at med hensyn til Washingtonkonventionen gælder der ingen undtagelser. Kaktusplanter skal derfor altid være ledsaget af Washingtonkonventionspapirer - også selvom de er formeret i et gartneri.

Hvis De ønsker yderligere oplysning kan De kontakte

Statens Plantetilsyn
Gersonsvej 13
2900 Hellerup

tlf.: 01 - 62 07 87

N.K.S. og Washington-konventionen

Der kan forhåbentlig ikke være nogen blandt os, som er ubekendte med ovennævnte konventions intentioner! At udrydde planter i naturen kan ikke være nogen plantevevs drøm. Ubehersket indsamling har reduceret mange arter i alarmerende grad. Måske kunne man ønske, at der blev gjort mere for biotopbevarelse. Dette synspunkt er også det nemmeste, idet vi sidder i de rige lande, og planterne vokser i overvejende grad i de fattigere. Problemet er desværre ikke ukendt hos os selv. Danmarks vilde orkideer er et noget deprimerende kapitel. Konventionen skulle gerne sætte en stopper for handel med vildt opgravede planter. Dette bør vi ikke begræde. For det første findes de fleste allerede i kultur; for det andet er der ingen grund til at købe en dyr, halvdød og ofte uskøn plante opgravet i f.eks. Peru, når den samme plante kan købes bedre og billigere fra et europæisk eller »kanarisk« gartneri for slet ikke at tale om frø!

Følgende planter anses for særlig truede (30/7 -85):

Agave arizonica og
parviflora.
Aloe albida,
pillansii,
polyphylla,
thorncroftii og
vossii.
Ancistrocactus tobuschii.
Ariocarpus agavoides,
scaphorostrus og
trigonus.
Aztekium ritteri.
Backebergia militaris.
Coryphantha minima,
sneedii og
werdermannii.
Dudleya stolonifera og
traskiae.
Echinocereus lindsayi.
Leuchtenbergia principis.
Mammillaria pectinifera =
Solisia pectinata.

Mammillaria plumosa og
solisoides.
Neolloydia erectocentra og
mariposensis.
Nolina interrata.
Obregonia denegrii.
Lobeira macdougalii,
Pachypodium namaquanum,
Pediocactus bradyi,
despainii,
knowltonii,
papyracanthus,
paradinei,
peeblesianus,
sileri,
winkleri.
Pelecyphora aselliformis og
strobiliformis.
Sclerocactus glaucus,
mesae - verde,
pubispinus,
wrightiae.
Strombocactus disciformis.
Turbinicarpus alle arter.
Wilcoxia schmollii.

Her er kun medtaget arter, der har speciel interesse for os. De nævnte planter er liste I. Jeg ville blive meget glad, hvis læserne ville »svare« på artiklen. Det jeg sigter efter, er en oversigt over, hvor mange af disse truede planter vi har i vore samlinger. På længere sigt er meningen den, at vi måske kunne give vores hobby en yderligere dimension ved ret systematisk at opformere disse planter og ved vore møder sørge for at fordele dem yderligere. Selve Washington - konventionen er udgivet af Miljøministeriet-bekendt gørelse nr. 23 af 25. januar 1984 - og kan i Danmark købes i boghandelen. Endnu engang: Vær venlig at sende mig en opgørelse over hvilke arter og hvor mange, du har af dem. Jeg er sikker på, at en påfølgende oversigt vil være i alles interesse.

Peter Brandt Pedersen.

Cites - Washingtonkonventionen

Konventionen om International handel med truede arter

Blandt de mange planter, der er omfattet af Washingtonkonventionens bestemmelser, indtager kaktus og orkideer en absolut særstilling. I de to appendix til konventionen, der opremser de forskellige dyr og planter, der på den ene eller anden måde er beskyttede, optræder de fleste som arter eller underarter eller til nød som slægter, mens det er relativt sjældent, at hele familier er omfattet af bestemmelserne. Det vil sige, at mens reglerne gælder for en række arter af frøer og for hele slægten Aløe, så gælder konventionen uindskrænket for alle arter af koglepalme-, kaktus- og orkidéfamilierne.

Flertallet af de familier, der er så omfattende beskyttet, rummer et relativt beskedent antal arter. Således kender vi kun ca. 40-50 forskellige Koglepalmer. Men kaktusfamilien skønnes at rumme ca. 10.000 medlemmer, og orkidéfamilien omfatter omkring 25.000. Disse to familier udgør tilsammen det absolutte flertal af alle planter, der er omfattet af Cites. Vi kan således roligt fastslå, at orkideer og kaktus på papiret er de bedste beskyttede i hele verden!

Konventionen omfatter udelukkende handel og tilmed kun de former, hvor varerne passerer grænser imellem de stater, der har tilsluttet sig. I praksis er det transporten over grænserne, der er det afgørende, mens det er aldeles ligegyldigt, om de pågældende dyr og planter har været genstand for handel eller er fundet på den lokale losseplads.

De virkelig alvorlige trusler imod naturen, ødelæggelsen af hele naturområder og biotoper, er ikke emner for Cites. Vi kan fortsat dræne engene, hvor Gøgeurterne vokser, vi kan importere tømmer fra de træer, der er værter for orkidéerne og udlægge store arealer, hvor kaktus trives, til »Open Mining« efter værdifulde råstoffer. Det har ført til, at bestemmelserne ofte er blevet modtaget med en stille hovedrysten hos de mange, der i dag er opmærksomme på, hvori de virkelige farer for de tilbageværende naturværdier består.

En mere dybtgående analyse af de grundlæggende ideer bag Washingtonkonventionen kan måske føre til, at vi forstår, at de mange besværlige og udgiftskrævende bestemmelser i virkeligheden har et langt bredere sigte end at skabe problemer for amatør-samlere og deres leverandører. I det efterhånden ganske omfattende, men stadig alt for beskedne arbejde, der gøres for at sikre, at også vore børnebørn kan overtage en frodig verden, er Cites kun et mindre bidrag, selv om det er her, vi mere konkret risikerer at komme i klemme.

Men lad os først se på baggrunden for Washingtonkonventionen og på de bestemmelser, den rummer. I midten af forrige århundrede startede den store udplynning af naturen. Tidligere havde en lokal befolkning udnyttet de lokale ressourcer, og på trods af vore ofte meget idylliske opfattelse kunne det også ind i mellem antage karakter af rovdrift. I forhistorisk tid blev de subtropiske regnskove omkring Middelhavet ændret til en tør busksteppe - Makien - af de indvandrende nomaders geder. De mellemamerikanske indianere frembragte fantastiske kunstværker i form af dragter, hvor hele overfladen bestod af kolibrifjer, og herhjemme blev den klodsede Gejrfugl udryddet allerede i stenalderen. Men industrialismen og de moderne transportmidler gjorde udplynningen international. Kolibrier og Paradisfugle blev til hattepynt på Strøget og på Champs Elysee, mens de ledsagende herrer bar hatte af Havodder og frakker af Zobel. Krokodillen var ikke længere blot hovedperson i børnerim og rædselsfortællinger fra det mørke Afrika; den leverede skind til tasker og bæltter, urremme og sko. Og orkideer og kaktus blev statussymboler for de velhavere, der ønskede at demonstrere, at deres magt og indflydelse overskred de hjemlige grænser.

Pelechyphora asseliiformis. Liste I plante (Foto: BK).

Turbinicarpus macrochele (Foto: BK).

Turbinicarpus dicksoniae (Foto: BK).

Alle *Turbinicarpus* er liste I planter. De er nemme at frøformere og allerede efter 2 år kan man have blomstrende planter.

Det tog over 100 år, før besindige mennesker endelig fik gennemført en begrænsning af dette vanvid, men det skete på et tidspunkt, hvor den rablende plyndring var ved at blive afløst af en langt mere systematisk ødelæggelse. På et tidspunkt, hvor de rige landes zoologiske og botaniske haver var begyndt at fungere som genbanker i stedet for blot at være rarietetskabinetter, og hvor nye opdræts og dyrkningsmetoder var godt på vej til at gøre drænet på naturforekomsterne meningsløst. Som altid kommer lovgivningen først, når forbrydelsen er begået.

I 1973 blev Washingtonkonventionen vedtaget og snart efter ratificeret af en meget stor del af De forenede Nationers medlemmer. Baggrunden for bestemmelserne var en lang række oplysninger fra enkelte lande om, hvad man lokalt anså for at høre til blandt de truede arter. Mange af oplysningerne var baseret på usikre skøn, og det er først i de seneste år, at disse er forsøgt fulgt op af mere eksakte undersøgelser.

Også denne usikkerhed har fremkaldt hovedrysten hos mange. En orkidé som *Peristeria elata* kom således på Appendix I, mere fordi den er Panamas nationalblomst, end fordi den var truet af udryddelse. I hvert fald er den en almindelig handelsvare i de lokale planteskoler, og interessen for den i dag udenfor Panama skyldes nok mere, at den er beskyttet, end at den er sjælden. Havde Danmark blot fået sat Skvalderkålen på Appendix I, ville internationale forbyrderbander have sparet mig for meget lugearbejde!

Peristeria elata, *Laelia jongheana*, *Renanthera imchootiana* og *Leuchtenbergia principis* opfattes ikke som de store kostbarheder blandt europæiske dyrkere, men at transportere dem over grænser forudsætter, at såvel afsender- som modtagerland udsteder officielle dokumenter om, at det sker i rent videnskabeligt øjemed.

Det centrale i Cites er de to såkaldte appendix. Det er simpelthen lister over de dyr og planter, der er omfattet af bestemmelserne, og hvor alle deltagerlande er forpligtet til at foretage årlige indberetninger af omfanget af såvel import som eksport til det centrale sekretariat i Lausanne, uanset om der er tale om lovlige eller ulovlige transaktioner. Appendix I rummer de arter, der er omfattet af de helt skrappe bestemmelser. Det er her kun strengt videnskabelige formål, der berettiger en transport over grænserne, men til gengæld er antallet af arter relativt beskedent. I den reviderede udgave fra 1983 optræder således kun 7 kaktus*) og 9 orkideer, og det er som allerede antydnet arter, der uden besvær og fuldt legalt kan erhverves herhjemme. Det er først, hvis man ønsker at erhverve sig specielt fremragende - præmierede - kloner fra udlandet, at man risikerer at få vanskeligheder. Det skal i sådanne tilfælde dokumenteres at materialet er kunstigt opformeret - det er sådanne eksemplarer altid - og det påhviler eksportøren at sikre dokumentationen. Det betyder i mange tilfælde, at en import påføres yderligere omkostning-

*) Dette tal revideres bestandigt. Se P.B.P.'s artikel.

ger, men det er ikke deri, at vanskelighederne består. De opstår ved ankomsten til Danmark, hvor en forsendelse ofte er udsat for forsinkelser af hensyn til kontrollen. Forsinkelser der i værste fald kan betyde, at vi risikerer at stå med en fuldt ud legalt indført plante, der desværre blot er død af kulde under opholdet i Kastrup.

Appendix II rummer de arter, der nok anses for truede af international handel, men hvor oprindelseslandene kan udstede eksporttilladelser i det omfang, de selv finder passende. Papirmængden er således den samme, men tilladelser forudsætter ikke videnskabelig begrundelse.

Alt i alt synes bestemmelserne at være til at leve med. Det drejer sig kun om arter, kun eksemplarer indsamlet i naturen. Lidt besværligt og fordyrende, men nå ja, hvad så? Men det er først her, at de virkelige problemer begynder at tårne sig op. Bestemmelserne omfatter også dele af de pågældende dyr og planter, og eksemplarer, der på den ene eller anden måde kan forveksles med noget af det beskyttede. For Kaktusdyrkere betyder det i første række frø, for orkidéfolk alle hybrider.

Principielt er enhver dåse ægte skildpaddesuppe forudsat ledsaget af et Cites-dokument, og for dyrenes vedkommende er en sådan bestemmelse måske rimelig nok, alt den stund at det er forholdsvis urealistisk at forestille sig, at skildpadden har overlevet processen. Men det påstås, at Gunnar Seidenfaden, der var en af fædrene til konventionen, i den oprindelige studiegruppe blev omtalt som »The Vanilla Man«, fordi han gjorde opmærksom på, at enhver småkage med duft af vanille eller af noget, der blot lignede, i princippet skulle være tilsvarende dokumenteret!

»Look alike« -reglerne er i virkeligheden de mest problemskabende, selv om de er afgørende nødvendige, hvis omgørelser af bestemmelserne skal undgås. Det er en absurd tanke, at toldere og andre embedsmænd skal kunne artsbestemme dyr og planter.

De kan skelne imellem Helligt Vand fra Lourdes og brændevin og kan vel til nød forventes at genkende en Sneleopard, hvis de ser den. Men *Phalaenopsis schillerana* og *Phalaenopsis stuartiana* er Appendix II planter der forudsætter en eksporttilladelse, men primærhybriden *Phalaenopsis X schillero-stuartiana*, Low 1900, der aldrig har optrådt i naturen, lader sig ikke bestemme af selv den mest trænede botaniker, med mindre den er i blomst. Og drejer det sig om organiseret kriminalitet - og det gør det desværre ofte - er vi alle, fagfolk som amatører, på Herrens Mark.

Og lad os så lægge alle beklagelserne - berettigede som uberettigede - til side. Naturen er blevet af fortidens samlere, og vi må leve i arvesynden. I stedet for at jamre må vi forsøge at se på, hvordan vi, der bedre

end alle andre kender til glæden ved naturens skønneste frembringelser og til det uhyre komplicerede samspil med omgivelserne, der forudsættes, for at de fortsat skal kunne trives, kan bidrage til, at vi ikke bliver de sidste. Utallige planter bærer i dag videnskabelige navne efter de røverbaroner, der nødvediggjorde Washingtonkonventionen. Det bliver vores opgave at sikre, at fortidens synder ikke gentages, men også at forhindre at ødelæggelsen ikke bare fortsætter under nye og mere raffinerede former.

Det første skridt i den retning må være at forstå den egentlige hensigt med konventionen. For selvfølgelig er bestemmelserne ikke beregnet på at genere et beskedent antal amatører og samlere, der måske tilmed udgør en langt bedre beskyttelse imod, at truede arter udryddes totalt, end nok så mange internationale vedtagelser og bestemmelser.

Washingtonkonventionen har først og fremmest pædagogisk sigte. Det egentlige formål er at fremhæve, hvor galt det egentlig står til. De mange navne på listerne er opremsninger af, hvad der allerede er sket, men de er samtidig advarsler om, hvad der venter os, hvis ødelæggelsen af regnskovene, forureningen af verdenshavene og den lille bitte dræning af vore egne vandhuller for lov til at fortsætte. Fredningen herhjemme af alle krybdyr og padder forhindrer ikke de tusindvis af »trafikuheld«, der resulterer i fladkørte frøer, men den gør os alle, billister og landsmænd, skolebørn med haletudser i syltetøjsglas og gourmeter med hang til frølår opmærksomme på, at det er nu eller aldrig. Så lad os glemme protesterne og i stedet vise vej ud af problemerne.

Da *Paphiopedilum delenatii* få år efter 2. Verdenskrig blev fundet i Vietnam, var det eneste, der nåede frem til Europa een enkelt, moden frøkapsel, men efter få år kunne det berømte franske firma Vacherot & Lecoufle udbyde de første 50.000 planter til salg. Men i Vietnam fortsatte krigen, og selv om det måske kan forekomme absurd at nævne en plante i sammenhæng med de tusinder og atter tusinder af døde og lemlæstede mennesker, så må vi nok regne med, at de naturlige forekomster af *Paphiopedilum delenatii* skal tælles blandt krigens ofre. Der kommer i dag kun meget begrænsede oplysninger ud om floraen i Vietnam, men den dag vietnameserne skulle ønske atter at se denne smukke Venusso i dens rette omgivelser, vil vi være i stand til at levere det nødvendige materiale. Det samme gælder for mange andre arter af orkideer, men også for kaktus, der er langt lettere at frøformere også for amatører.

Paphiopedilum delenatii nåede aldrig at blive offer for en samler, men de fire nybeskrevne Venusso fra Kina forekommer mig at være godt på vej til at ende i en klemme imellem samlerinteresser og et u-lands behov for vestlig valuta. Importerne foregår helt legalt i disse tilfælde, men de 212 jungleindsamlede

Aztekium ritteri, liste I plante (Foto: BK).

eksemplarer af *Paphiopedilum rothschildianum*, der alene i 1985 blev registreret af det amerikanske toldvæsen er sværere af bortforklare alene af den grund, at arten kun kendes fra naturparken ved Mount Kinabalu i staten Sabah på Nordborneo. De omtalte planter hører til blandt dem, der problemløst lader sig frøformere og vores indsats må derfor ligge i alene at købe kunstigt opformerede eksemplarer og i at være rede den dag, der bliver behov for at lade transporterne gå i den modsatte retning. Der er intet i vejen for, at vore foreninger går aktivt ind i arbejdet med at opformere de truede arter, og der arbejdes da også seriøst med sådanne tiltag i øjeblikket.

Men der er også en anden måde at arbejde på. Den hvor vi går i forreste række med hensyn til at bekæmpe de nye og langt farligere trusler. Hvor vi i alle sammenhæng og først og fremmest overfor medierne benytter den viden, vi har om de komplicerede sammenhænge i naturen og om de farer, der ligger i den nuværende skødesløshed og uforstand.

I øjeblikket arbejdes der på at revidere Washington-konventionen. Nogle arter slettes, og enkelte nye

kommer til. Det er detaljer og småting, men mere vigtigt er det, at der på dansk initiativ gøres forsøg på at lette de komplicerede forhold omkring de legale handler. Af speciel betydning er her især bestræbelserne på at få udstedt licenser til gartnerier, der giver dem ret til - med ansvar overfor myndighederne - at udstede de papirer, der sikrer en ubesværet transport over grænserne uden unødvendige omkostninger. Nordisk Kaktus Selskab og Dansk Orchidé Klub er inddraget i dette arbejde og støtter det både i egen interesse og i erkendelse af nødvendigheden af på alle måder at bevare og beskytte den truede natur. Men det er først og fremmest det enkelte medlem, der i sin daglige omgangskreds må stå som repræsentant for denne forståelse gennem en aktiv indsats. For de fleste danskere er regnskoven meget langt borte og meget uvirkelig. Vi kender den og vi kender dens vilkår. Vi er de nærmeste til at sprede oplysningerne herom.

Michael Sterll,
Mjølnersvej 14, 3000 Helsingør.

Kaktusnavne på ude- og hjemmebane

De latinske plantenavne er opfundet til gavn og glæde for botanikere. Det er nødvendigt for dem - for botanikere altså - at kunne kommunikere på internationalt plan og hver gang være sikker på, at tale om den samme plante. (Når man ind imellem beskæftiger sig med nomenclaturforvirringen i kaktusverdenen, kan man godt komme i tvivl om, hvorvidt det altid lykkes dem - botanikerne altså! Men det var et sidespring).

Der findes kaktusdyrkere - jeg kender selv et par stykker - som ikke bruger navneskilte, fordi »planterne kan ikke læse, og de gror udmærket alligevel«. Det sidste har jeg selv erfaring for, når jeg har haft besøg af Damgaard fra Botanisk Have i København, har en del af mine planters navneskilte uvægerligt forandret sig, og planterne har endnu aldrig reageret på ændringerne. Men det er nu alligevel ikke dårligt med de latinske betegnelser, når det gælder om at holde styr på, hvad man har, hvad man ønsker sig, og hvad man vil bytte med. Og hvis man har et navn, er det jo også muligt at slå planten op i bøgerne.

Et er dog at kommunikere med ligesindede, noget ganske andet er det at kommunikere med sin delvis interesserede, men ikke *Cactitis* smittede familie. Her får de mere personlige indslag i navngivningen sin berettigelse.

Hvis jeg f.eks. fortæller min gemal, at *Monadenium shubertii* har sat knopper, ser han desorienteret ud og siger: »Hvad er det for en?« Hvis jeg derimod meddeler, at »søslangen« blomstrer er han ikke i tvivl. Og ærligt talt, skudspidserne på denne monadenium har en del tilfælles med Loch Ness uhyret.

Jeg forstår godt min husbond, nogle af de latinske betegnelser er skrækkelige. F.eks. fik jeg i 1986 en portion frø af *Homalocephala texensis*. Det var i marts, og jeg er endnu i dag ikke sikker på, at stavelserne er med i den rigtige rækkefølge, når jeg bruger navnet. Men, når nu denne portion frø spirede bedst, først og med god overlevelse, så kan jeg da ikke blive ved med at kalde planten for »erstatningen«, vel?

Vi har et rigtholdigt persongalleri i min samling. *Selenicereus grandiflorus* hedder i daglig tale »Hendes majestæt«, eller slet og ret »dronningen«. *Agave Victoria Reginae* må derimod finde sig i at blive kaldt ved fornavn: »Victoria«.

Da samlingen fornylig blev forøget med en sukkulent pelargonium, der er endemisk for Sct. Helena, blev

planten prompte døbt »Napoleon«. Hvad ellers?

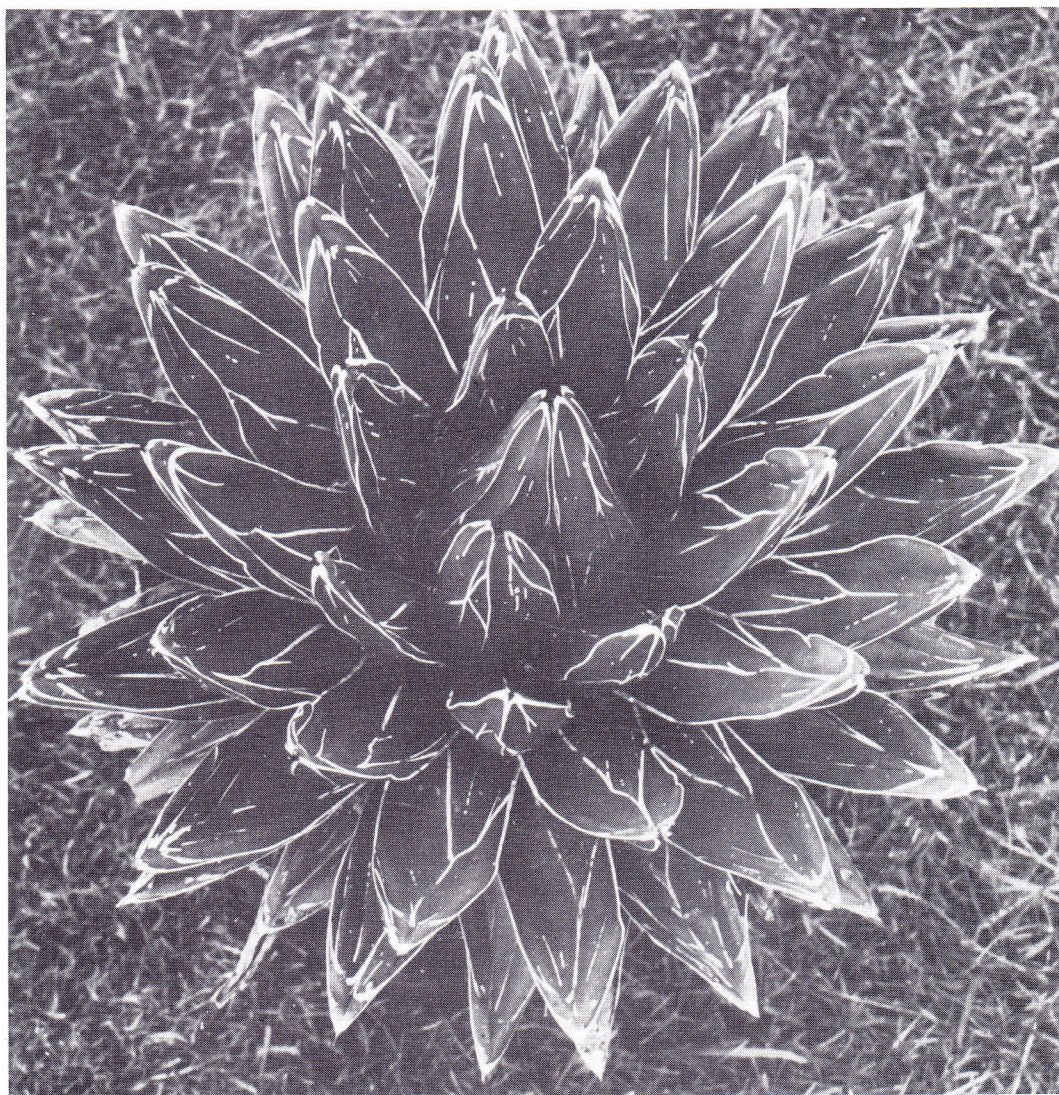
Også medlemmer af NKS er repræsentanteret. »Krestens euphorbia hedder stadig sådan, selv om jeg til sidst fandt ud af, at det er en *Euphorbia lactea*. »Peter Brandts euphorbia« er den af Peter Brandt omtalt hybrid (Kaktus, 183-4, fig. 68, p. 83), anskaffet hos Peter få år tilbage. Det skulle vist være en krydsning mellem *E. bupleurifolia* og *E. globosa*, men det andet er meget lettere i daglig brug.

Så er der »Brunos specielle ven« (og jeg håber, Bruno, at du tilgiver mig, hvis du læser dette)! For nogle år siden holdt Bruno Toxvenius et glimrende foredrag i Sjællandskredsen, og gav ved den lejlighed en malende skildring af, hvordan han var kommet i nærkontakt med en såkaldt »Jumping Cholla« (*Cylindropuntia cholla*), og måtte befri sig for dens selskab ved hjælp af sine to lillefingre og en saks. Så da jeg en dag blev begavet med en Cholla, kom den altså i familiens skød til at hedde som ovenfor anført. Somme tider hedder den altså også »Den lede, stikkende s.... ovre i hjørnet«, men den betegnelse har ikke noget at gøre med Bruno Toxvenius.

Der er naturligvis også nogle få eentydige latinske betegnelser, der hænger ved i daglig tale: *Bowiea*, *Pugniformis*, *Straussii*, og *Grandicornis* for at nævne nogle stykker. Det er også ret karakteristiske planter, som er lettere at huske.

Euphorbia millii hed naturligvis »Tornekronen«, men så fik jeg to varianter til, så nu taler vi om »den store«, »den lille« og »den gule« tornekrone. Visse betegnelser i farveskalaen er også eentydige: »Den store lilla« refererer til *Echinopsis Wilkensis* med de lyslilla blomster. »Den store hvide« er en hvidblomstrende phyllokaktus. Derimod går »Den store røde« på tornene, det er nemlig en *Mammillaria rhodanta*. Dyreriget er forøvrigt også repræsenteret ved andet end skadedyrene. Således har vi udover »søslangerne« både »gøgeungen« og »leoparden«. Førstnævnte repræsenterer et uidentificeret, vildfarent agavefrø, der spirede midt i Agave pelona'erne og hurtigt uddistancerede dem i væksten, og sidstnævnte er faktisk slet ikke en sukkulent, men *Arum connatum*, der som bekendt har sortbrun plettede bladstængler. En af mine gode venner kalder *Bowiea volubilis* for »Abenumsen«. Forstå det, hvem der kan.

Min 7-årige søn døbte *Aeonium tabulaeforme* »skjoldplanten«, fordi den efter hans opfattelse lig-

»Victoria«.

ner et gammeldags ridderskjold. »Paraplyplanten« leverer flotte, gule blade, der kan fungere som dukke/-alfeparaplyer, men trods det vil en botaniker jo nok fastholde navnet *Jatropha podagrica*. *Mammillaria plumosa* er ofte blevet omtalt - ikke af undertegnede - som »den, der ligner en hjerne«, eller »blomkålshovedet«.

Endelig kan jeg nævne den plante, min mand kalder »rumhyret«, fordi de lyserøde blomster med grønne støvfanger efter hans mening leder tanken hen på noget fra det ydre rum. Jeg kalder nu den plante for »15-20-25-30-40... etc.« indtil 90. Det er en *Echinocereus gentryi*, der står med ti grene strittende op - og

ned - i alle vinkler. Hvorfor den kaldes »15-20-25-30... etc.«, skal jeg ikke komme nærmere ind på i et renfærdigt blad som »KAKTUS«, men de fleste mænd, inclusive min, bryder sig ikke om den betegnelse.

Og så er der hele den anonyme del af samlingen, alle de planter, hvis latinske betegnelse bliver hilst med et fjernt blik. Når man så peger og siger: »Det er DEN DER!!!«, bliver svaret uvægerligt: »Nåææææh! HVAD var det, du sagde, den hed«!?!

Ak, ja! Og jeg her endda navneskilte på dem allesammen.

Hanna E. Hansen.

EXOTICA

Europas største udvalg af »knoldplanter«

Adenium, Brachystelma, Trichocaulon,
Dioscorea, Euphorbia, Pachypodium,
Pelargonium o.s.v.

Ny liste! Udkommer i slutningen af april.
Skriv efter den! (1. international svarkupon).

Åbningstider: April-december, lørdage fra 9.00 - 16.00.

Ernst Specks, Am Kloster 8, 5140 Erkelenz-Golkraht

Tel: 02431-73956 Mandag-lørdag fra kl. 9.00 - 12.00

carla wolters

VAN HORNEPLEIN 1
NL - 6019 BW WESSEM
TEL. 04756-3146

Grafiske kunstreproduktioner

- Den nyeste serie viser 4 Gymnocalycium-arter afbilledet samvitighedsfuldt nøjagtigt og realistisk som voksestedsmotiver i pennetegningsteknik. (En af tegningerne illustrerer min artikel på midtersiderne i dette nummer).
- Format: 35×50 cm i fremragende kvalitet og kun trykt i et lille oplag. Pris: 10,- HFL pr. stk. + 5,- HFL til porto (uanset ordrens størrelse). Krydset bankcheck vedlægges ordre.
- Yderst velegnet som gave eller præmie til kaktusvenner!

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri **Jagtvej 74**

her finder De det største udvalg i
KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser
Kaktusgødningen **SUKUROL** føres

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til
CHRISTIAN LORENTSEN
Ærtevej 12, DK-8700 Horsens.
Betaling: Check eller på Giro nr. 834 29 11.

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-18: 10 kr. pr. nr. Følgende nr. er udsolgt: 5. årg. nr. 2, 9. årg., 13. årg., 14. årg. nr. 1.

Allerede før De når Hamborg, kan De finde vort kaktusgartneri

»Klein Mexiko«

Vi har et stort sortiment af interessante planter til Dem. De er velkommen til et besøg til enhver tid, - undtagen mandag! Grupper helst forudanmeldelse. - Ingen forsendelser. Ny vinterlukning: Fra jul til ca. midt i marts.

KAKTUSGARTNERI »KLEIN MEXIKO«

Wolfgang Schnelle
D-2067 Reinfeld/Holstein
(Vejen Reinfeld - Bad Segeberg)

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad »Orchideen«, der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Tornskadevej 38
8210 Århus V.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral skaffer potter, gødning og andre ting, vi har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

IB HOLM

Kirkebækvej 52
DK-8800 Viborg
Tlf. (06) 61 18 05 - Giro 660 02 63

KAKTUS

3742

||

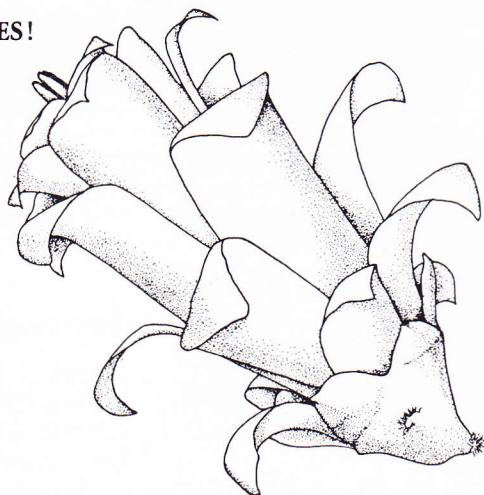
196||

00

BJARNE KJEMFF

STORDALSVEJ 4 LØVEL
8800 VIBORG

MÅ IKKE BØJES!

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95
Plantelister udsendes ikke

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby
og et stort udvalg af kaktusbøger - også
antikvariske. Skriv efter vores gratis post-
ordrekatalog og bogliste.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Lilienstr. 5 - Postbox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

Aloe suzannae	DM	10
Trichocereus huascha		7-14
Thelocactus heterochromus		5-15
Escobaria histeri		7
Echinocereus acifer		5-10
Cleistocactus candelilla		6-10
- buchtinii		10-18

WHITESTONE GARDENS LTD.

Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislister, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing. H. van Donkelaar

Lantje 1 a – Postbus 15
NL-4250 DA Werkendam – Holland

Betydeligt udvidet sortiment i sukkulenter,
kaktus samt andre sjældne planter. Ny plan-
teliste sendes mod forudbetaling af 3.50 hfl.
Frøliste gratis.

Alle henvendelser kan ske på dansk!